

Επίκαιρα

Θέματα Συνταγματικού Δικαίου

Υπεύθυνος ύλης: Ξενοφών Κοντιάδης

Οκτώβριος 2012, Τεύχος 18

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εκδηλώσεις

- ❖ **Βραβείο «Δημήτρης Τσάτσος»**, Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2012 και ώρα 18:00, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, αίθουσα «Νίκος Σκαλκώτας»

Άρθρα

- «Pussy Riot: Πέρα από την παραβίαση της αναλογικότητας», Daniel Lansberg-Rodriguez
- «Επιτρέπεται η απαγόρευση πολιτικού κόμματος;», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι περικοπές και το Σύνταγμα», Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης
- «Ο μύθος των ελληνοποιήσεων», Ξενοφών Κοντιάδης

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Πρόγραμμα

«Immigration policy 2.0 - Participatory Immigration Policy Making and Harmonization based on Collaborative Web2.0 Technologies»

Νέες εκδόσεις

- «Δημοκρατία, Σύνταγμα, Ευρώπη στην εποχή της κρίσης. Μελέτες στη μνήμη του Δημήτρη Θ. Τσάτσου», εκδόσεις Σαββάλα, 2012, 299 σελ.
- «Social Rights in the Age of Proportionality: Global Economic Crisis and Constitutional Litigation»

Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου και το Dimitris-Tsatsos-Institut für Europäische Verfassungswissenschaften (Πανεπιστήμιο Hagen - Γερμανία), θεσμοθέτησαν το Βραβείο «Δημήτρης Τσάτσος» που θα απονέμεται σε εξέχουσες προσωπικότητες με ιδιαίτερη προσφορά στο πεδίο των Ευρωπαϊκών Συνταγματικών Επιστημών.

Το βραβείο θα απονεμηθεί για πρώτη φορά στον Καθηγητή Βασίλειο Σκουρή, Πρόεδρο του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Εκδηλώσεις

- ❖ **Βραβείο «Δημήτρης Τσάτσος»,** Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2012 και ώρα 18:00, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, αίθουσα «Νίκος Σκαλκώτας»

Ένωσης. Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα, την **Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2012** και ώρα 18:00, στην **αίθουσα «Νίκος Σκαλκώτας» του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών.**

ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΒΡΑΒΕΙΟΥ

- Προσφώνηση από τον Πρόεδρο του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, Καθηγητή κ. **Ξενοφώντα Ι. Κοντιάδη**
- Προσφώνηση από τον Διευθυντή του Dimitris-Tsatsos-Institut für Europäische Verfassungswissenschaften, Καθηγητή κ. **Peter Brandt**
- Χαιρετισμός εκ μέρους της Κυβέρνησης από τον Υπουργό κ. **Ευριπίδη Στυλιανίδη**
- Χαιρετισμός του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας
 - κ. **Κωνσταντίνου Μενουδάκου**
- Έπαινος από τον Καθηγητή κ. **Peter-Christian Müller-Graff**
 - Επίδοση του Βραβείου
 - Αντιφώνηση του τιμώμενου Καθηγητή κ. **Βασιλείου Σκουρή** με θέμα: «Η δημοκρατική νομιμοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης: μύθος ή πραγματικότητα;»

Θα ακολουθήσει δεξίωση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Pussy Riot: Πέρα από την παραβίαση της αναλογικότητας», Daniel Lansberg-Rodriguez
- «Επιτρέπεται η απαγόρευση πολιτικού κόμματος;», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι περικοπές και το Σύνταγμα», Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης
- «Ο μύθος των ελληνοποιήσεων», Ξενοφών Κοντιάδης

www.cecl.gr
Επικοινωνία: centre@cecl.gr

Pussy Riot: Πέρα από την παραβίαση της αναλογικότητας

Daniel Lansberg-Rodriguez, Ερευνητής στο Πανεπιστήμιο του Σικάγο

Η Αμερικανική Πρεσβεία στη Μόσχα, αμέσως μετά την καταδίκη των τριών μελών του συγκροτήματος Pussy Riot σε δύο χρόνια φυλάκισης για χουλιγκανισμό, έκανε το εξής σχόλιο μέσω twitter : «Η σημερινή καταδίκη στην υπόθεση των Pussy Riot φαίνεται να είναι δυσανάλογη προς τις πράξεις τους».

Η κριτική αυτή, παρότι αξιέπαινη, κάνει το σφάλμα να εστιάζει στο δυσανάλογο της ποινής και όχι στην καφκική δίκη που οδήγησε σε αυτήν, διακινδυνεύοντας να απομακρύνει το επίκεντρο από το πραγματικό ζήτημα, το οποίο είναι η παραβίαση των εγγυήσεων του κράτους δικαίου. Η δίκη των τριών μουσικών υπήρξε μια «παρέλαση» παραβιάσεων δικαιωμάτων.

Η καταδίκη αφορούσε μια «αυθόρμητη» παράσταση των Pussy Riot στον καθεδρικό Ναό του Σωτήρος στη Μόσχα. Η μίμηση μια παραδοσιακής ορθόδοξης λειτουργίας, εμπλουτισμένη με βλασφημίες και προσβολές ενάντια στον Πατριάρχη της Ρωσίας, είναι προφανές ότι εξέφραζε τις ανησυχίες του συγκροτήματος για την επανεκλογή του Πούτιν και για τη στενή σχέση του καθεστώτος του με την Εκκλησία, παρά τη συνταγματική κατοχύρωση του χωρισμού Κράτους - Εκκλησίας.

Η βλασφημία δεν αποτελεί ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το Ρωσικό Δίκαιο, όμως προβλέπεται ένα αδίκημα στο οποίο φαινόταν να υπάγεται η συγκεκριμένη περίπτωση, το οποίο αν εφαρμοζόταν το συγκρότημα θα μπορούσε να διωχθεί για διατάραξη της κοινωνικής ειρήνης. Το αδίκημα αυτό θεωρείται δυσανάλογα αυστηρό όταν αφορά την έκφραση αντικαθεστωτικής κριτικής καθώς επισείει πρόστιμα και προβλέπει κοινωνική θητεία για τους παραβάτες. Παρ' όλα αυτά προτιμήθηκε από το δικαστήριο η εφαρμογή του άρθρου 213 παρ. 2 του Ποινικού Κώδικα που απαγορεύει τις ακραίες επιθέσεις εναντίον θρησκευτικών ή εθνικών ομάδων. Το δικαστήριο εξομοίωσε την παραβίαση κανόνων του Εκκλησιαστικού Δικαίου, μέσω της προσβολής του θρησκευτικού πρωτοκόλλου από το θέαμα που παρουσίασε το συγκρότημα, με βανδαλισμό και βίαιη επίθεση.

Η ελευθερία του λόγου και της έκφρασης προστατεύονται στο άρθρο 29 του Συντάγματος της Ρωσίας, με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου μέσω προπαγάνδας παρακινείται κοινωνικό, φυλετικό, εθνικό ή θρησκευτικό μίσος. Το να

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Pussy Riot: Πέρα από την παραβίαση της αναλογικότητας», Daniel Lansberg-Rodriguez
- «Επιτρέπεται η απαγόρευση πολιτικού κόμματος;», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι περικοπές και το Σύνταγμα», Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης
- «Ο μύθος των ελληνοποιήσεων», Ξενοφών Κοντιάδης

θεωρηθεί η παράσταση των Pussy Riot προπαγάνδα που παρακινεί το μίσος, εξαιρώντας την έτσι από τη συνταγματική προστασία, αποτελεί υπερβολή. Το δικαστήριο όμως έκρινε διαφορετικά.

Η καταδίκη των Pussy Riot για αυτό το οποίο θα έπρεπε να προστατεύεται ως –έστω και κακόγουστη– καλλιτεχνική έκφραση πολιτικής κριτικής συνιστά εντυπωσιακή απόκλιση από τους κανόνες της ρωσικής έννομης τάξης.

<http://www.comparativeconstitutions.org>, 25/9/2012

(επιλογή-μετάφραση: Αλκμήνη Φωτιάδου)

Επιτρέπεται η απαγόρευση πολιτικού κόμματος;

Νίκος Αλιβιζάτος, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου Πανεπιστημίου Αθηνών

Στις συζητήσεις που προκάλεσε η φασιστική δράση της Χρυσής Αυγής έρχεται και επανέρχεται το ερώτημα: ως πότε η δημοκρατία μας θα ανέχεται τις βίαιες πρακτικές του νεοναζιστικού αυτού κόμματος; Γιατί δεν το θέτει εκτός νόμου; Δυστυχώς, η σχετική συζήτηση πήρε γρήγορα ηθικές και πολιτικές διαστάσεις. Υπάρχει καλή και κακή βία; Και αν ναι, ποιο είναι το κριτήριο της διάκρισης; Η ιδεολογία όσων την υποστηρίζουν; Το αν αυτή βλάπτει πολλούς ή λίγους; Το αν τους βλάπτει σοβαρά ή όχι; Ή μήπως τα κίνητρα όσων τη μετέρχονται;

Υπό τις σημερινές περιστάσεις, θεωρώ ότι η συζήτηση αυτή δεν έχει νόημα. Σε ένα κράτος δικαίου, όπως ευτυχώς παραμένει ακόμη η Ελλάδα, η βία είναι καταδικαστέα, απ' οπουδήποτε και αν προέρχεται, όποιο χρώμα και αν έχουν οι σημαίες όσων την υποστηρίζουν. Διότι η δημοκρατία μας θα αυτοκαταργούνταν αν ανεχόταν άλλα μέσα πολιτικής δράσης, εκτός από την ψήφο των πολιτών και από την άσκηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζει κάθε φιλελεύθερη και δημοκρατική έννομη τάξη. Με άλλα λόγια, με όρους ποινικού δικαίου, η «ευγένεια» των όποιων προθέσεων θα μπορούσε να ληφθεί υπ' όψιν, όχι βέβαια για τον αποκλεισμό του αδίκου, αλλά το πολύ πολύ ως ελαφρυντική περίπτωση, για την επιμέτρηση της ποινής (άρθρο 84 Π.Κ.).

Γιατί λοιπόν δεν απαγορεύονται κόμματα που όχι μόνο δεν καταδικάζουν τη βία, αλλά τη χρησιμοποιούν συστηματικά, ήδη από σήμερα, ως μέσο πολιτικής δράσης;

Μετά τις φρικαλεότητες του φασισμού και του ναζισμού, τα Συντάγματα πολλών δημοκρατικών χωρών προβλέπουν τη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Pussy Riot: Πέρα από την παραβίαση της αναλογικότητας», Daniel Lansberg-Rodriguez
- «Επιτρέπεται η απαγόρευση πολιτικού κόμματος;», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι περικοπές και το Σύνταγμα», Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης
- «Ο μύθος των ελληνοποιήσεων», Ξενοφών Κοντιάδης

δυνατότητα απαγόρευσης «ανατρεπτικών» κομμάτων, συνήθως με δικαστικές εγγυήσεις. Γνωστότερα από αυτά είναι το γερμανικό και το τουρκικό. Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο του Στρασβούργου, η απαγόρευση αυτή, όταν θεμελιώνεται σε πράξεις και επίσημες διακηρύξεις και όχι σε μεμονωμένα περιστατικά, δεν προσκρούει στη Σύμβαση της Ρώμης (ΕΣΔΑ). Οι Αρχές, πάντως, δεν μπόρεσαν να εμποδίσουν την ανασύσταση των κομμάτων που απαγορεύτηκαν. Κάτι που λέει πολλά για τη μικρή αποτελεσματικότητα του θεσμού της απαγόρευσης, υπό καθεστώς δημοκρατίας.

Στη χώρα μας, το ισχύον Σύνταγμα δεν προβλέπει τη δυνατότητα να απαγορευθεί πολιτικό κόμμα. Με νωπή τότε ακόμη τη θέση εκτός νόμου του ΚΚΕ για σχεδόν 30 χρόνια, η Νέα Δημοκρατία απέσυρε πρόταση που είχε υποβάλει, στο πρώτο στάδιο της συνταγματικής αναθεώρησης, ακολουθώντας το πρότυπο του άρθρου 21 του γερμανικού Συντάγματος.

Κατά τη σχετική συζήτηση στην ολομέλεια της Βουλής, ο Ανδρέας Παπανδρέου είχε υποστηρίξει τότε ότι «αρκεί ο ποινικός κώδικς», ενώ ο Δημήτρης Τσάτσος, ως εισηγητής της μειοψηφίας, εγκαλούσε την κυβέρνηση ότι «καταλύει το κράτος δικαίου» αφού, με την προτεινόμενη διάταξη, καταργούσε τη διάκριση νομιμότητας και παρανομίας (συνεδρ. 22.4.1975).

Έκτοτε, επικαλούμενοι το ναυάγιο της ανωτέρω πρότασης, οι συνταγματολόγοι συμφωνούν ότι το ισχύον Σύνταγμα αποκλείει το ενδεχόμενο να απαγορευθεί πολιτικό κόμμα, ακόμη με ειδικό νόμο (παρόμοιο π.χ. με τον διαβόητο α.ν. 509/1947).

Στο επιχείρημα αυτό, θα προσέθετα και ένα δεύτερο, πιο ρεαλιστικό: η απαγόρευση της Χρυσής Αυγής με νόμο θα ήταν αλυσιτελής. Διότι οι βουλευτές της, ελλείψει ειδικής συνταγματικής διάταξης για την αυτοδίκαιη έκπτωσή τους (αντίστοιχης με το άρθρο 58 παρ. 6 των Συνταγμάτων της δικτατορίας), δεν θα έχαναν τη βουλευτική τους ιδιότητα. Τούτο σημαίνει ότι θα μπορούσαν να συνεχίσουν το «θεάρεστο» έργο τους και να κατέλθουν στις επόμενες εκλογές με άλλο όνομα, χωρίς καν να χρειαστεί να χρίσουν υποψηφίους τις γυναίκες ή τα παιδιά τους (όπως συνέβη προ ετών στην Τουρκία).

Δεν θα μπορούσα να υποστηρίξω την ανωτέρω θέση ηθικά και πολιτικά, αν η έννομη τάξη μας δεν προέβλεπε άλλους τρόπους για την αμείλικτη δίωξη όσων προσφεύγουν συστηματικά σε πράξεις (πολιτικής) βίας. Με βάση τις διατάξεις του κοινού ποινικού μας δικαίου, οι τελευταίοι θα μπορούσαν να διωχθούν όχι μόνο για αντιποίηση αρχής (άρθρο 175 Π.Κ.), αλλά και για σύσταση εγκληματικής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Pussy Riot: Πέρα από την παραβίαση της αναλογικότητας», Daniel Lansberg-Rodriguez
- «Επιτρέπεται η απαγόρευση πολιτικού κόμματος;», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι περικοπές και το Σύνταγμα», Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης
- «Ο μύθος των ελληνοποιήσεων», Ξενοφών Κοντιάδης

οργάνωσης (άρθρο 187 Π.Κ.), αφού αποδεδειγμένα όχι μόνον ανέχονται αλλά και επιδιώκουν απρόκλητες σωματικές βλάβες εις βάρος τρίτων, ιδίως μεταναστών, αν και όχι μόνον (άρθρο 310 Π.Κ.). Θα μπορούσαν ακόμη να διωχθούν με βάση τον αντιρατσιστικό ν. 927/1979, οι αξιόποινες πράξεις του οποίου διώκονται πλέον αυτεπαγγέλτως (άρθρο 39 παρ. 4 του ν. 2910/1991).

Η θαρραλέα εγκύκλιος του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου έδειξε ότι ούτε η βουλευτική ιδιότητα μπορεί σήμερα να σταθεί εμπόδιο στην αυστηρή εφαρμογή του νόμου. Όσο για τους ηγέτες των κομμάτων της βίας, οι οποίοι σχεδιάζουν τα έκτροπα αποφεύγοντας να συμμετάσχουν οι ίδιοι σε αυτά, θα μπορούσαν να διωχθούν ως ηθικοί αυτουργοί.

Σε κάθε περίπτωση, για την αντιμετώπιση της βίας, οι αρμόδιες αρχές χρειάζεται να δείξουν σθένος και αποφασιστικότητα. Εκτός από την κυβέρνηση, την αστυνομία, τους εισαγγελείς και τους δικαστές (θα προσέθετα μάλιστα και το προεδρείο της Βουλής πλέον!) χρειάζεται και εμείς, ως κοινοί πολίτες, να αναλάβουμε τις ευθύνες μας και να εκφράσουμε με κάθε τρόπο των αποτροπιασμό μας απέναντι στον κάθε μελανοχίτωνα. Διότι η αναβίωση του φασισμού στη χώρα μας είναι ντροπή και για την ιστορία και για τον πολιτισμό μας.

πηγή: Εφημερίδα «Καθημερινή», 23/9/2012

Οι περικοπές και το Σύνταγμα

Ο Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης είναι καθηγητής της Ευρωπαϊκής Πολιτικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Προκαλεί ιδιαίτερη εντύπωση η συμπεριφορά σε λόγια και πράξεις ορισμένων κα τά κανόνα προνομιούχων ομάδων, όπως, π.χ. η συχνή αναφορά στην έννοια της «συνταγματικότητας» προκειμένου να αποκρούσουν την ανάληψη βαρών (περικοπή μισθών κ.λπ.). Η απόκρουση των οποιωνδήποτε μέτρων δεν γίνεται με αναφορά σε κάποια ευρύτερα καθολική αρχή, όπως της Δικαιοσύνης, λ.χ., ή της ισότητας, αλλά στη συνταγματικότητα - στο ότι δηλαδή κάποια μέτρα εμφανίζονται να αντίκεινται στο συνταγματικό κείμενο. Και επειδή αντίκεινται δεν πρέπει να εφαρμοσθούν.

Δεν είμαι συνταγματολόγος και ως εκ τούτου δεν μπορώ και δεν προτίθεμαι να μπω σε συζήτηση για τη «συνταγματικότητα» καθεαυτήν. Ούτε θα μπω στην ουσία, εάν καλώς ή κακώς γίνονται κάποιες περικοπές (που μπορεί, όπως φαίνεται, να γίνονται εντελώς κακώς). Αυτό που είναι εμφανώς ενοχλητικό είναι ότι η αναφορά στη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Pussy Riot: Πέρα από την παραβίαση της αναλογικότητας», Daniel Lansberg-Rodriguez
- «Επιτρέπεται η απαγόρευση πολιτικού κόμματος;», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι περικοπές και το Σύνταγμα», Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης
- «Ο μύθος των ελληνοποιήσεων», Ξενοφών Κοντιάδης

«συνταγματικότητα» γίνεται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη το ευρύτερο κοινωνικό συμφέρον και η γενικότερη οικονομική πραγματικότητα της χώρας, χωρίς να σταθμίζονται οι επιπτώσεις για άλλες, λιγότερο προνομιούχες, ομάδες (που έχουν όντως γονατίσει κάτω από τις οριζόντιες περικοπές μισθών και συντάξεων), χωρίς να συνεκτιμάται η προοπτική της χώρας. Με άλλα λόγια, η επίκληση της συνταγματικότητας αποκαλύπτει μια στενή, νομικιστική προσέγγιση, ξεκομμένη από την κοινωνική, οικονομική, πολιτική πραγματικότητα.

Ας υποθέσουμε ότι όντως, με μια στενή, κατά λέξη στεγνή ερμηνεία του συνταγματικού κειμένου, ένα μέτρο όπως η περικοπή/μείωση του μισθού κάποιας κατηγορίας κρίνεται αντισυνταγματική. Αν παρ' όλα αυτά, όμως, το κράτος δεν έχει χρήματα να καταβάλει τους μισθούς, τι θα μπορούσε να συμβεί; «Δει δη χρημάτων». Η ανακήρυξη ενός μέτρου απλώς και μόνο ως αντισυνταγματικού δεν επιλύει το πρόβλημα, δεν φέρνει πόρους στο κράτος. Εκτός εάν η έννοια της συνταγματικότητας ερμηνεύεται με τρόπο που να σημαίνει ότι οι προνομιούχες ομάδες προστατεύονται από το Σύνταγμα, αλλά ο συνταξιούχος των 600 ευρώ, λ.χ., «δεν έχει στον ήλιο μοίρα». Νομίζω ότι αυτές οι στενές νομικιστικές προσεγγίσεις καταλήγουν σε παράλογα αποτελέσματα που αντιστρατεύονται την «κοινή λογική», κι αν εφαρμόζονταν θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε κοινωνικές τερατογενέσεις.

Από μια ευρύτερη πολιτική θεώρηση θα προσυπέγραφα το επιχείρημα των αμερικανών «φεντεραλιστών» σύμφωνα με το οποίο η επιβίωση του Συντάγματος, η επιβίωση δηλαδή του δημοκρατικού συστήματος με όλα τα συστατικά πολιτικά, θεσμικά, αξιολογικά στοιχεία του, νομιμοποιεί ως συνταγματικό ένα μέτρο και μια πολιτική. Εάν το Μνημόνιο και η δανειακή σύμβαση (της οποίας η συνταγματικότητα έχει επίσης αμφισβητηθεί) συνιστούν όρους για την επιβίωση της συνταγματικής, δημοκρατικής τάξης στη χώρα, ή ακόμη εάν συνιστούν προϋπόθεση προκειμένου η χώρα να ανακτήσει την αδικαιολογήτως (λόγω χρέους) απολεσθείσα κυριαρχία, ανεξαρτησία, αυτοδύναμη παρουσία της στο ευρωπαϊκό αλλά και στο ευρύτερο διεθνές σύστημα, τότε όχι μόνο δεν μπορεί να τεθεί θέμα συνταγματικότητας αλλά, κάτι τέτοιο, θα ήταν έσχατος παραλογισμός.

Να σημειωθεί σε αυτό το σημείο ότι, προκειμένου να διασωθεί η ευρωζώνη, η Ευρωπαϊκή Ένωση «παραβίασε» τυπικά τις Συνθήκες της (που σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποτελούν το Σύνταγμα της Ένωσης) και ειδικότερα τη βασική διάταξη για τη «μη διάσωση» (non-bailout clause). Αν η Ένωση παρέμενε δογματικά προσκολλημένη στη διάταξη αυτή η ευρωζώνη σήμερα θα αποτελούσε παρελθόν. Αλλά η διάταξη, τυπικά, παραβιάσθηκε. Κι απ' ό,τι γνωρίζω

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Pussy Riot: Πέρα από την παραβίαση της αναλογικότητας», Daniel Lansberg-Rodriguez
- «Επιτρέπεται η απαγόρευση πολιτικού κόμματος;», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι περικοπές και το Σύνταγμα», Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης
- «Ο μύθος των ελληνοποιήσεων», Ξενοφών Κοντιιάδης

κανένα δικαστήριο δεν έκρινε παράνομη τη διάσωση της Ελλάδας, της Πορτογαλίας, της Ιρλανδίας ή τη στήριξη της Ισπανίας και της Ιταλίας. Ευτυχώς, η έννοια της συνταγματικότητας ερμηνεύεται (και εφαρμόζεται) κάπως διαφορετικά στο πλαίσιο της Ένωσης (και του ευρωπαϊκού Δικαίου).

Προσωπικά θεωρώ ότι μια ουσιαστική επίκληση της συνταγματικότητας σε αντίστιξη με τη σημερινή πραγματικότητα που βιώνει η χώρα θα παρέπεμπε σε διατάξεις που λένε ότι «οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου» και κυρίως ότι «οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους». Και στο πεδίο αυτό έχουμε όντως βάνουση, κατάφωρη παραβίαση του Συντάγματος, με την πλέον ουσιαστική σημασία, που ακούει στο όνομα φοροδιαφυγή. Κάποιοι συνέλληνες όχι μόνο δεν συνεισφέρουν «ανάλογα με τις δυνάμεις τους» αλλά δεν συνεισφέρουν καθόλου, ενώ κάποιοι άλλοι (π.χ. μισθωτοί, συνταξιούχοι) συνεισφέρουν εμφανώς δυσανάλογα. Αλλά αυτοί δεν είναι προνομιούχοι ούτε τους ρωτάνε για τη «συνταγματικότητα» των μειώσεων των αμοιβών τους. Αλήθεια, οι διάφοροι δικηγορικοί σύλλογοι, που θεωρούν αντισυνταγματική τη δανειακή σύμβαση, γιατί δεν ασχολούνται με το θέμα;

πηγή: Εφημερίδα «Τα Νέα», 21/9/2012

Ο μύθος των ελληνοποιήσεων

Ξενοφών Κοντιιάδης, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Κοσμήτορας Σχολής Κοινωνικών Επιστημών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Επιστ. Δ/ντης Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου

Η Νέα Δημοκρατία απέδωσε προεκλογικά ιδιαίτερη έμφαση στην αυστηροποίηση των προϋποθέσεων απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας. Ήδη η νέα πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εσωτερικών έσπευσε να θέσει ως μείζονα προτεραιότητα την αλλαγή του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου. Ωστόσο η εφαρμογή του νόμου Ραγκούση ανέδειξε ότι κατ' ουσίαν ο φόβος περί αθρόων ελληνοποιήσεων είναι πλασματικός. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι μετά τη θέσπιση του νόμου το 2010 ο αριθμός των πολιτογραφήσεων μειώθηκε περίπου στο ήμισυ σε σύγκριση με την τελευταία διετία πριν από την εφαρμογή του (2008-09). Εξάλλου, οι πολιτογραφήσεις πραγματοποιούνται πλέον με διαφανείς διαδικασίες και στη συντριπτική τους πλειονότητα αφορούν ομογενείς.

Στις προθέσεις του υπουργείου Εσωτερικών περιλαμβάνεται η

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Pussy Riot: Πέρα από την παραβίαση της αναλογικότητας», Daniel Lansberg-Rodriguez
- «Επιτρέπεται η απαγόρευση πολιτικού κόμματος;», Νίκος Αλιβιζάτος
- «Οι περικοπές και το Σύνταγμα», Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης
- «Ο μύθος των ελληνοποιήσεων», Ξενοφών Κοντιάδης

υιοθέτηση του αυστηρότερου μοντέλου χορήγησης ιθαγένειας που ισχύει στην Ευρώπη και η αύξηση του απαιτούμενου χρόνου νόμιμης παραμονής στην Ελλάδα ως προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης. Όμως από συγκριτικά στοιχεία προκύπτει ότι η Ελλάδα απονέμει τις λιγότερες ιθαγένειες μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποδεικνύοντας ότι η κινδυνολογία περί καταχρήσεως του θεσμού της πολιτογράφησης συνιστά έναν μύθο που υποκρύπτει ιδεολογικές σκοπιμότητες, υποθάλλοντας τα υφέρποντα ρατσιστικά σύνδρομα της μεταμνημονιακής ελληνικής κοινωνίας.

Το πρόβλημα του ελέγχου και της διαχείρισης της παράνομης μετανάστευσης είναι εντελώς διαφορετικής τάξεως από τους όρους και τη διαδικασία χορήγησης ιθαγένειας. Η πολιτογράφηση των νομίμως διαμενόντων μεταναστών μετά τη συμπλήρωση μιας επταετίας, καθώς και των παιδιών που γεννήθηκαν στην Ελλάδα από γονείς που συμπλήρωσαν πέντε χρόνια νόμιμης διαμονής, συγκροτεί ένα ρυθμιστικό πλαίσιο πλήρως εναρμονισμένο με τα ισχύοντα στην Ευρώπη. Προσθέτοντας δύο ή τρία χρόνια στις χρονικές αυτές προϋποθέσεις, δεν μεταβάλλεται ουσιωδώς η φιλοσοφία του νόμου. Επιδεικνύεται, όμως, μια αντίληψη καχυποψίας και επιφυλακτικότητας, που δεν συνάδει με μια ανοικτή πολιτεία. Αντίθετα, αποτρέπει ανθρώπους που έχουν ενσωματωθεί στην ελληνική κοινωνία από την επιδίωξη να εμβαθύνουν τη σχέση τους με τη χώρα, αποδεχόμενοι, πέρα από τα δικαιώματα, τα βάρη και τις υποχρεώσεις που φέρουν οι Έλληνες πολίτες. Υποκύπτοντας σε ακροδεξιά ιδεολογήματα, η τροποποίηση του νόμου για την ιθαγένεια δεν θα φέρει πίσω τους χαμένους ψηφοφόρους της Κεντροδεξιάς και της Κεντροαριστεράς. Ωστόσο, το κυριότερο μειονέκτημα μιας νομοθετικής μεταβολής θα είναι η επιβεβαίωση της ανασφάλειας δικαίου που καλλιεργείται από την πολυνομία, τις θεσμικές παλινωδίες και την ευκαιριακή λογική του νομοθέτη. Όταν νόμοι που αφορούν κυριαρχικές αρμοδιότητες του κράτους αλλάζουν ανά διετία, με βάση εκλογικούς σχεδιασμούς, τότε ουδείς μπορεί να ελπίζει σε ένα σταθερό νομοκοδιοικητικό περιβάλλον. Πρόκειται για άλλο ένα στοιχείο που κατατάσσει μια χώρα σε κράτος-παρία, όπου οι κάτοικοι διαβιούν σε καθεστώς μόνιμης αβεβαιότητας, άρα ενεργούν και αναλόγως, ως πολίτες-παρίες.

πηγή: Εφημερίδα «Εθνος», 28/8/2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Πρόγραμμα

- «Immigration policy 2.0 - Participatory Immigration Policy Making and Harmonization based on Collaborative Web2.0 Technologies»

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Πρόγραμμα

- «*Immigration policy 2.0 - Participatory Immigration Policy Making and Harmonization based on Collaborative Web2.0 Technologies* »

Χρηματοδότηση: 7ο Πρόγραμμα Έρευνας Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Διάρκεια: Σεπτέμβριος 2010 – Σεπτέμβριος 2013

Το πρόγραμμα **Immigration policy 2.0** αποσκοπεί να δημιουργήσει ένα ψηφιακό περιβάλλον που θα υποστηρίξει και θα κινητοποιήσει τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Αξιοποιώντας προωθημένες υπηρεσίες πληροφορικής και επικοινωνίας (Web2.0, Web Services, Business Process Modelling κ.λπ.), το πρόγραμμα αποσκοπεί να διαμορφώσει πιλοτικές υπηρεσίες που θα υποστηρίζουν στελέχη της δημόσιας διοίκησης, πολιτικούς, διαμορφωτές πολιτικής και λοιπούς εμπλεκόμενους στη λήψη αποφάσεων μεταναστευτικής πολιτικής και θα διευκολύνουν την πρόσβαση των πολιτών και των μεταναστών στην πληροφορία και τη συμμετοχή τους στη διαμόρφωση αποφάσεων που τους αφορούν άμεσα.

Η διαδικτυακή πλατφόρμα του προγράμματος ενεργοποιήθηκε τον περασμένο Σεπτέμβριο και βρίσκεται σε πιλοτική λειτουργία. Είναι προσβάσιμη στον ιστότοπο <http://immigrationpolicy2.cs.unipi.gr>, όπου μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να εγγραφεί, να συμμετέχει στις λειτουργίες της και να την αξιολογήσει.

Φορείς υλοποίησης του έργου:

Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, Atos Origin (Ισπανία), BoC Group EU (Αυστρία), European Forum for Migration Studies (Γερμανία), European Forum for Migration Studies (Εστονία), Singular Logic (Ελλάδα), Πανεπιστήμιο Πειραιώς (Ελλάδα), Comune di Forlì (Ιταλία).

www.cecl.gr
Επικοινωνία: centre@cecl.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Νέες εκδόσεις

«Δημοκρατία, Σύνταγμα, Ευρώπη στην εποχή της κρίσης. Μελέτες στη μνήμη του Δημήτρη Θ. Τσάτσου», εκδόσεις Σαββάλα, 2012, 299 σελ.

Νέες εκδόσεις

Ξ.Ι. Κοντιάδης, Φ.Κ. Σπυρόπουλος, Κ. Τσουκαλάς (επιμ.), *Δημοκρατία, Σύνταγμα, Ευρώπη στην εποχή της κρίσης. Μελέτες στη μνήμη του Δημήτρη Θ. Τσάτσου*, εκδόσεις Σαββάλα, 2012, 299 σελ.

Η οικονομική κρίση ανανοηματοδοτεί τις θεμελιώδεις έννοιες του κράτους, της πολιτείας, του συντάγματος, της κυριαρχίας, της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, της έκτακτης ανάγκης, του δημοσίου συμφέροντος. Επιστημολογικές αφετηρίες, ερμηνευτικές προαντιλήψεις ή πολιτικά δόγματα που θεωρούνταν αυτονόητα και αδιαπραγμάτευτα αποδεικνύονται ολοένα πιο αναχρονιστικά και ανεπαρκή για την εξήγηση όσων συμβαίνουν στην ευρωπαϊκή ήπειρο και ολόκληρο τον κόσμο μετά το ξέσπασμα της κρίσης. Η κρίση ανέδειξε τα θεσμικά και πολιτικά αδιέξοδα του ευρωπαϊκού εγχειρήματος, φέρνοντας στην επιφάνεια τα πολυεπίπεδα ελλείμματα της ενωσιακής αρχιτεκτονικής. Στην Ελλάδα, την προβαλλόμενη ως «μαύρο πρόβατο» της ευρωζώνης, η κρίση ανέτρεψε κεντρικές συνιστώσες της μεταπολιτευτικής λειτουργίας του πολιτικού συστήματος. Τα Μνημόνια έθεσαν στο επίκεντρο του δημόσιου διαλόγου όχι μόνο κρίσιμα ζητήματα κυριαρχίας, αλλά και την αμφισβήτηση της κανονιστικής ισχύος του συντάγματος. Ο δικομματισμός μοιάζει να καταρρέει. Έτσι, η αναβίωση της πολιτικής συντελείται με όρους διλημάτων πρωτοφανούς έντασης.

Ο ανά χείρας τόμος είναι αφιερωμένος στη μνήμη του Δημήτρη Τσάτσου, ο οποίος δεν υπήρξε μόνο πανεπιστημιακός δάσκαλος και ενεργός πολιτικός, αλλά ένας διανοούμενος που παρενέβαινε επίμονα στον δημόσιο διάλογο, συχνά διαμορφώνοντας τη θεματολογία του.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Νέες εκδόσεις

- «Social Rights in the Age of Proportionality: Global Economic Crisis and Constitutional Litigation»

Έλληνες συνάδελφοί του, μαθητές, ομότεχνοι και φίλοι αφιερώνουν στη μνήμη του ως στεφάνους για τον εκλιπόντα, τις μελέτες που συνέταξαν γι' αυτόν. Οι μελέτες αναφέρονται: στη δημοκρατία, στη δικαιοκρατία, στα πολιτικά κόμματα και στην Ευρώπη, ιδίως στην εποχή της πολλαπλής κρίσης που βιώνει η χώρα μας και η Ευρώπη.

Στον τόμο γράφουν οι καθηγητές: Ν. Αλιβιζάτος, Ευ. Βενιζέλος, Α. Δημητρόπουλος, Α.Ι.-Δ. Μεταξάς, Ν. Κανελλοπούλου-Μαλούχου, Γ. Κατρούγκαλος, Ξ. Κοντιάδης, Ι. Κριάρη-Κατράνη, Α. Μανιτάκης, Π. Μαντζούφας, Δ. Μέλισσας, Π. Παραράς, Π. Παυλόπουλος, Φ. Σπυρόπουλος, Γ. Σωτηρέλης, Κ. Τσουκαλάς, Λ. Τσούκαλης, Δ. Χαραλάμης, Κ. Χρυσόγονος.

- **X. Contiades & A. Fotiadou, «Social Rights in the Age of Proportionality: Global Economic Crisis and Constitutional Litigation», στο περιοδικό *International Journal of Constitutional Law*, 2012, τχ. 10(3), σελ. 660-686.**

<http://icon.oxfordjournals.org/content/10/3/660.abstract?keytype=ref&ijkey=aLjfbr9d8rF5nLA>

Insisting on defining a minimum core content as a prerequisite for the justiciability of social rights is an updated aspiration, which risks the very enforceability of these rights amidst global economic crisis, at the very hour when they are needed the most. Proportionality not only creates the context for litigation, enhancing the justiciability of social rights, but also renders their content concrete by promoting a dialogue between the judge and the lawmaker which enhances their content and upgrades them to a shared narrative with civil and political rights, that of the proportionality idiolect. This paper aims to explore the application of proportionality from the aspect of social rights and also to explore social rights in the light of proportionality review, demonstrating the way in which proportionality allows the construction of the content of social rights on the basis of balancing conflicting interests, primarily by setting a series of ground rules for the lawmaker.